

บทที่ 3

การเขียนรายงานการวิจัย

เมื่อได้ดำเนินการวิจัยจนเสร็จสิ้นแล้ว ขั้นตอนสุดท้ายคือ การเขียน
รายงานวิจัย โดยที่การเขียนรายงานหมายถึง การเสนอผลงานที่ได้ศึกษา
ค้นคว้ามาแล้ว และได้พบความจริง หรือได้รับความรู้ใหม่ ๆ ประการใดบ้าง
การรายงานเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้รู้ว่า ในการทำวิจัยนั้น มีปัญหาอะไร
และมีประโยชน์อย่างไรแทนการที่จะต้องไปศึกษาใหม่ทั้งหมด

การเขียนรายงานวิจัยนั้น เป็นการเขียนอย่างมีแบบแผนที่เป็นสากล
นิยม ซึ่งผู้เขียนจะต้องใช้เวลาศึกษาให้เข้าใจเป็นอย่างดี และทำได้ถูกต้อง มี
รายละเอียดปลีกย่อยที่เป็นกฎเกณฑ์ของการทำวิจัย เช่น การกำหนดบท การย่อ
หน้า การเว้นขอบ การเขียนตาราง การอ้างอิง การเขียนเชิงอรรถ และการใช้
การอ้างอิงอย่างมีเหตุผล และเป็นระบบมีการวิจารณ์ วิเคราะห์ และเสนอแนะ
และนำเสนอผลการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะต้องพิจารณาว่าจะเขียนรายงาน และ
นำเสนอผลในรูปแบบใดที่จะทำให้งานวิจัยนั้นน่าสนใจมากที่สุด และทำให้ผู้อื่น
หรือผู้สนใจอ่านเข้าใจได้ง่าย

1. ประเภทของรายงานการวิจัย

การเขียนรายงานการวิจัยจัดว่าเป็นการนำเสนอผลงานวิจัย ซึ่งสามารถทำได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์หรือลักษณะในการนำไปใช้ ซึ่งแบ่งเป็นประเภทได้ดังนี้

1.1 *คุษฎีนิพนธ์ หรือ วิทยานิพนธ์*

จะมีรูปแบบเคร่งครัดตามที่กำหนดโดยสถาบันการศึกษานั้น ๆ โดยถ้าเป็นการวิจัยเชิงปริมาณมักจะกำหนดให้ประกอบด้วย 5 บท แต่ถ้าเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ไม่ได้กำหนดจำนวนบทตายตัว อาจจะมีมากกว่า 5 บทก็ได้

1.2 รายงานการวิจัยของหน่วยงาน

ไม่กำหนดรูปแบบเคร่งครัดเหมือนดุษฎีนิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ อาจมี 5 บทเหมือนดุษฎีนิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ก็ได้ หรืออาจมีแค่ 4 บท โดยเอาบทที่ 2 ปรึกรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของบทที่ 1 ก็ได้ ซึ่งจะกลายเป็นหัวข้อ “แนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง” อยู่หลังหัวข้อ “วัตถุประสงค์การวิจัย” หรือ “สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี)”

1.3 บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

เนื่องจากผู้บริหารไม่ค่อยมีเวลามาก จึงไม่สามารถอ่านงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ได้ ดังนั้นจึงต้องทำบทสรุปสำหรับผู้บริหารอ่าน มีความยาวประมาณ 3 – 5 หน้า โดยเน้นการนำเสนอผลการค้นพบของงานวิจัยฉบับนั้น เพื่อให้ผู้บริหารได้อ่านและนำไปพิจารณาใช้ประโยชน์สำหรับการบริหารงาน

1.4 การเขียนรายงานการวิจัยแบบสรุป

การเขียนรายงานการวิจัยแบบสรุป เป็นการเขียนรายงานที่มีรายละเอียดมากกว่าแบบบทคัดย่อ เรามักพบการเขียนรายงานการวิจัยแบบสรุปในวารสารทางวิชาการ เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ จุลสารและจดหมายข่าว เป็นต้น การเขียนรายงานการวิจัยแบบสรุปส่วนใหญ่จะสรุปมาจากรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โดยจะกล่าวถึงเหตุผลและความเป็นมาของการวิจัยแบบย่อ ๆ วัตถุประสงค์ ขอบเขตการวิจัย วิธีการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบของงานวิจัย และผลการวิจัยที่ได้ ซึ่งการนำเสนอรายงาน การวิจัยในรูปแบบนี้เป็นการนำเสนอในรูปแบบที่ต้องการให้ผู้อ่านได้เข้าใจอย่างง่าย ๆ และหาก ผู้อ่านสนใจในรายละเอียดก็สามารถไปศึกษาเพิ่มเติมจากรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันได้มีการนำรูปแบบการเขียนรายงานการวิจัยแบบสรุปมาเป็น การเขียนรายงานวิจัยในชั้นเรียนรูปแบบหนึ่งเพื่อให้ง่ายต่อการเขียน ไม่ยุ่งยากเกินไป และง่ายต่อ การทำความเข้าใจ โดยบางที่อาจเรียกการเขียนรายงานการวิจัยแบบนี้ว่า “การวิจัยหน้าเดียว”

1.5 ความย่อ

ความย่อหรือ Synopsis เป็นบทคัดย่อที่เขียนไว้อย่างสั้นมาก มักจะปรากฏเป็นส่วนหนึ่งของบทความวิจัย มักจะมีความยาว 4 – 5 บรรทัดเท่านั้น ทำหน้าที่เช่นเดียวกับบทคัดย่อที่ปรากฏในวิทยานิพนธ์ หรือรายงานการวิจัย คือให้สาระย่อของบทความวิจัยเรื่องนั้น เพื่อผู้อ่านจะได้ตัดสินใจว่าสมควรอ่านรายละเอียดของบทความนั้น หรือผ่านเลยไป

2. ขั้นตอนการเขียนรายงานการวิจัย

การเขียนรายงานให้มีประสิทธิภาพนั้น ควรมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนแรก คือการเตรียมเนื้อหาของรายงาน ในการเขียนรายงานจะต้องมีเนื้อหาครบถ้วนตามเนื้อหาของการวิจัย ซึ่งจะต้องครอบคลุม

1. ปัญหาของงานวิจัยที่ศึกษา
2. กระบวนการวิจัย การออกแบบการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผลที่ได้รับ
4. ความหมายของการวิจัย

ขั้นตอนที่สอง คือการกำหนดประเภทของผู้อ่าน ในขั้นตอนนี้จะช่วยให้ผู้เขียน รายงานกำหนดแนวทางของการใช้สื่อได้ และจะทราบว่าต้องใช้คำ และภาษา อย่างไร ซึ่งผู้วิจัยจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. การเสนอผลการวิจัยควรมีข้อมูลต่าง ๆ อย่างครบถ้วน เพื่อให้ผู้อ่านได้หาข้อสรุป และเลือกนำไปใช้ประโยชน์
2. ใช้คำที่สามารถเข้าใจง่าย

ขั้นตอนที่สาม ได้แก่การวางเค้าโครงของรายงาน ซึ่งการวางโครงเรื่องนั้นจะช่วยให้

1. ตอบปัญหาของงานวิจัยได้ครบถ้วน
2. ไม่ออกนอกเรื่อง และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

3. ช่วยทำให้งานเป็นระบบ และสอดคล้อง และต่อเนื่อง

4. ช่วยทำให้การเขียนรายงานเป็นไปได้อย่างรวดเร็วขึ้น

5. ทำให้สามารถกำหนดความยาวของงานได้

ในขั้นตอนของการเตรียมการนี้ผู้เขียนรายงานจะต้องระวังในเรื่อง

1. ความชัดเจนของงานวิจัย

2. การเชื่อมโยงเข้ากับสมมติฐาน และทฤษฎี ว่าสนับสนุนกันอย่างไรผู้เขียนรายงานวิจัยควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

2.1 ความถูกต้อง ไม่มีอคติ บิดเบือนจากความ ผู้เขียนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ เป็นอย่างดี เพื่อที่จะทำให้รายงานถูกต้อง และน่าเชื่อถือ

2.2 ความรัดกุม ต้องเขียนให้ตรงประเด็น มีคุณค่า ไม่ใช่คำเปลือง และฟุ่มเฟือย

2.3 ความชัดเจน ใช้ประโยคง่าย ๆ ไวยากรณ์ และวรรคตอนถูกต้อง รมัดระวังในเรื่องคำย่อ ไม่ใช้คำคลุมเครือไม่มีความหมาย ใช้หัวข้อย่อยเพื่อป้องกันสับสน และมีประโยคที่เหมาะสมเมื่อเริ่มย่อหน้าใหม่

2.4 ความกลมกลืน และความต่อเนื่อง ผู้อ่านจะต้องไม่รู้สึกระงัด ในรายงาน จะต้องมีความต่อเนื่อง ไม่สับสน และคิดว่าส่วนที่กำลังอ่านนั้นเป็นคนละเรื่องกัน เป็นหน้าที่ของผู้วิจัยที่จะต้องตรวจทานสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ให้เกิดความต่อเนื่องเสมอ ๆ

2.5 เน้นความสำคัญในส่วนที่เป็นประเด็น หรือหัวใจของการวิจัยเป็นพิเศษ การเน้นคือการนำเสนอข้อมูลโดยละเอียด และมีการอภิปรายเพิ่มเติม

2.6 ใช้ภาษาที่ง่ายในการทำความเข้าใจแต่ไม่ใช่ภาษาพูด ควรจะเป็นภาษาที่ใช้ในทางวิชาการ หลีกเลี่ยงการใช้คำแสลง ไม่สุภาพ และคำที่ใช้ซ้ำ ๆ กันหลาย ๆ ครั้ง

การนำเสนอข้อมูล

ในการนำเสนอข้อมูลนั้น ผู้วิจัยสามารถแบ่งข้อมูลออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลที่เป็นตัวเลข ซึ่งผู้วิจัยควรเสนอเป็นตาราง และมีการใช้ชื่อกำกับ และระบุที่มาของข้อมูลให้ชัดเจน
2. ข้อมูลที่เป็นส่วนบรรยาย ผู้วิจัยจะต้องเลือกข้อมูลที่เป็นสาระ และตัดข้อมูลที่ไม่สำคัญทิ้งไปบ้าง หรือนำไปไว้ในภาคผนวก การตัดข้อมูลทิ้งเป็นวิธีการสำคัญอย่างหนึ่งในการวิจัยเชิงคุณภาพ หากผู้วิจัยใส่ทุกอย่างลงในรายงาน จะทำให้งานวิจัยไม่มีคุณภาพ และไม่มีเอกภาพ ผู้อ่านจะจับสาระสำคัญไม่ได้

3. องค์ประกอบของการเขียนรายงานการวิจัย

1. ภาควิชาความรู้ จะกล่าวถึงความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา จุดประสงค์ ปัญหา หรือสมมุติฐาน ขอบเขตของการศึกษา นิยามศัพท์ที่ใช้เฉพาะที่ใช้ และอธิบายถึงวิธีการที่ใช้ในการศึกษาวิจัยอย่างละเอียด และรวมทั้งการศึกษาค้นคว้าของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องโดยละเอียด

2. ภาควิชาเนื้อเรื่อง เป็นส่วนที่กล่าวถึงข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่อง โดยตรง เป็นการเสนอผลการศึกษาค้นคว้าทั้งหมด เพื่อพิสูจน์ในภาควิชานี้อาจจะแบ่งออกเป็นตอน หรือบทเพื่อให้ผู้อ่านเห็นจุดสำคัญของเนื้อความตามลำดับ และต่อเนื่อง มีการแบ่งออกเป็นหัวข้อใหญ่ และย่อย และข้อคิดสนับสนุน

3. ภาคนิพนธ์ เป็นการสรุปที่นักวิจัยได้วิเคราะห์ ข้อคิดเห็นที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยจะต้องเน้นให้เห็นถึงผลที่ได้จากการวิจัยทั้งหมด แต่ต้องทำให้รัดกุม เพื่อเป็นการทบทวนความจำของผู้อ่าน ในการสรุปนั้นควรจะประกอบไปด้วย

3.1 บทสรุปที่เป็นการย่อเนื้อความ

3.2 บทสรุปที่เป็นการวิเคราะห์ในลักษณะรวบยอด หรือเป็นประเด็นสำคัญ

3.3 อภิปรายความเห็นของผู้วิจัย

3.4 ข้อเสนอแนะ ซึ่งแบ่งออกเป็นข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาในเรื่องของวิจัย และข้อเสนอแนะของผู้ที่สนใจในการดำเนินการคนต่อไป

4. บรรณานุกรม คือ รายชื่อหนังสือที่ใช้ในการอ้างอิงในงานวิจัยทั้งหมด

5. ภาคผนวก เป็นส่วนที่รวมลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถาม วิธีการสัมภาษณ์ เป็นต้น

4. การเขียนรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

การเขียนรายงานการวิจัยแบบฉบับสมบูรณ์เป็นการเขียนรายงานอย่างละเอียด โดยทั่วไปจะยึดตามหลักสากลว่าควรประกอบด้วยหัวข้ออะไรบ้าง แต่ถ้าเป็นวิทยานิพนธ์หรืองาน การค้นคว้าอิสระ ผู้วิจัยจะต้องยึดระเบียบการเขียนของสถาบันนั้น ๆ เพื่อให้การเขียนมีรูปแบบ ตามที่แต่ละสถาบันกำหนดไว้เป็นหลัก ตามหลักสากลส่วนประกอบของรายงานการวิจัยแบบฉบับสมบูรณ์มักจะประกอบด้วย ส่วนสำคัญ 3 ส่วน ดังนี้

1. ส่วนนำ ประกอบด้วย

1.1 ปกนอก

1.2 ปกใน

1.3 หน้าอนุมัติ

1.4 คำนำ/กิตติกรรมประกาศ

1.5 บทคัดย่อ

1.6 สารบัญ สารบัญตาราง และสารบัญภาพประกอบ

1.7 อักษรย่อและสัญลักษณ์ (ถ้ามี)

2. ส่วนเนื้อความ

2.1 บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย

1) ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

2) วัตถุประสงค์/ความมุ่งหมายในการวิจัย

- 3) ขอบเขตของการวิจัย
- 4) ข้อตกลงเบื้องต้น (ถ้ามี)
- 5) สมมติฐาน (ถ้ามี)
- 6) นิยามศัพท์เฉพาะ
- 7) ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

2.2 บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3 บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

- 1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ แหล่งข้อมูล
- 2) เครื่องมือในการวิจัย

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

4) การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

2.4 บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

2.5 บทที่ 5 บทสรุป ประกอบด้วย

1) สรุปผลการวิจัย

2) อภิปรายผล

3) ข้อเสนอแนะ

3. ส่วนประกอบตอนท้าย

3.1 บรรณานุกรม/ เอกสารอ้างอิง

3.2 ภาคผนวก

3.3 ประวัติผู้วิจัย

สำหรับรายละเอียดการเขียนในหัวข้อต่างๆข้างต้น เป็นดังนี้

1. ส่วนนำ

ส่วนนำเป็นส่วนที่ให้รายละเอียดก่อนที่จะเข้าสู่ส่วนของเนื้อความ ซึ่งประกอบด้วย

- 1) ปกนอก เป็นส่วนแสดงรายละเอียดของชื่อเรื่องงานวิจัย ชื่อผู้วิจัย สถานที่ทำวิจัยและปีที่ทำวิจัย
- 2) ปกใน แสดงรายละเอียดเหมือนกับปกนอกทุกประการ

3) หน้าอนุมัติ (เฉพาะวิทยานิพนธ์/ การค้นคว้าอิสระ) เป็นส่วนแสดง รายละเอียดเกี่ยวกับการอนุมัติให้งานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์/ การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ในหน้าี้จะมีคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์/ การค้นคว้าอิสระ และ คณะกรรมการสอบ ปริญญาชื่อพร้อมลายเซ็น

4) คำนำ หรือกิตติกรรมประกาศ เป็นส่วนแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการ ขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์/ การค้นคว้าอิสระ โดยทั่วไปการเขียนคำนำ หรือกิตติกรรมประกาศ ผู้วิจัยควรขอบคุณผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำวิจัยตามลำดับ ความสำคัญจากมากไปน้อย

5) บทคัดย่อ เป็นส่วนแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย ชื่อที่ปรึกษา (ถ้ามี) แหล่งทุน(ถ้ามี) วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัยแบบย่อ และผลของการวิจัย ซึ่งส่วนใหญ่จะเขียนประมาณ 1 – 2 หน้า และต้องเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ประกอบกัน

6) สารบัญ สารบัญตาราง และสารบัญภาพประกอบ เป็นส่วนแสดง รายละเอียดของ หัวข้อเนื้อหา ตาราง และภาพประกอบ พร้อมทั้งมีการระบุหมายเลขหน้าที่มีหัว เรื่อง ตาราง และภาพประกอบเหล่านี้ปรากฏอยู่

7) อักษรย่อและสัญลักษณ์ เป็นส่วนแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับอักษรย่อและ สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย อย่างไรก็ตาม หากอักษรย่อและสัญลักษณ์ที่ใช้ใน การวิจัย เหล่านี้ไม่ปรากฏในส่วนบทที่ 1 (บทนำ) บทที่ 2 (เอกสารและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง) และบทที่ 3 (วิธีดำเนินการ) ผู้วิจัยอาจนำอักษรย่อและสัญลักษณ์ที่ช่วยใน การแปลผลการวิจัยไปไว้ในบทที่ 4 ก่อนแสดงเนื้อหาผลการวิเคราะห์ข้อมูล ก็ได้

2. ส่วนเนื้อความ

ส่วนเนื้อความเป็นส่วนสำคัญที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการทำวิจัยทั้งหมด โดยส่วนใหญ่งานวิจัยจะแบ่งเป็น 5 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ จะแสดงรายละเอียดตามหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1) ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา เป็นส่วนที่แสดงต้นตอของปัญหา ในการวิจัยว่าเกิดจากอะไร โดยอาจจะเขียนจากมุมมองกว้างไปสู่มุมมองที่แคบลง เขียนอย่าง สมเหตุสมผล และสำคัญที่สุด ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

2) วัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของการวิจัย เป็นส่วนที่บอกวัตถุประสงค์ ว่างานวิจัยเรื่องนี้ต้องการศึกษาอะไร

3) ขอบเขตของการวิจัย เป็นส่วนแสดงขอบเขตของประชากร และขอบเขตของเนื้อหาหรือตัวแปรที่เราสนใจศึกษา

4) ข้อตกลงเบื้องต้น (ถ้ามี) เป็นส่วนที่แสดงความเชื่อ แนวคิด และทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้

5) สมมติฐาน (ถ้ามี) เป็นส่วนที่แสดงว่า ก่อนลงมือปฏิบัติการวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้ คาดเดาคำตอบการวิจัยไว้ว่าอย่างไร ถ้างานวิจัยเป็นงานเชิงเปรียบเทียบ เปรียบเทียบ ความสัมพันธ์/ สาเหตุ จำเป็นที่ผู้วิจัยจะต้องกำหนดสมมติฐานไว้ล่วงหน้า แต่หากเป็นงานวิจัยเชิงสำรวจผู้วิจัย ก็ไม่จำเป็นต้องใส่สมมติฐาน

6) นิยามศัพท์เฉพาะ เป็นส่วนที่แสดงการอธิบายศัพท์บางคำที่ใช้กับงานวิจัยเรื่องนี้ โดยทั่วไปจะเป็นศัพท์เฉพาะสาขาวิชาที่ผู้อื่นไม่ค่อยรู้จัก หรือเป็นศัพท์ที่ใช้เฉพาะในการ วิจัยเรื่องนี้

7) ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย เป็นส่วนที่แสดงประโยชน์ที่ได้จากงานวิจัย โดยจะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

(ก) ประโยชน์ในเชิงวิชาการ คือ ประโยชน์ที่ได้ค้นพบจากการทำวิจัย เรื่องนี้ซึ่งสามารถดูได้จากวัตถุประสงค์ของงานวิจัยว่า เราได้ องค์กรความรู้อะไรบ้าง และ

(ข) ประโยชน์ในการนำไปใช้ คือ ประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องว่า จะนำ ผลการวิจัยไปใช้ในด้านใดบ้าง

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นส่วนที่แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับ แนวคิดและ ทฤษฎีในเนื้อหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่องนี้ส่วนใหญ่ในการเขียน จะเขียนส่วนที่เป็น แนวคิดและทฤษฎีก่อน แล้วจึงตามด้วยส่วนที่เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยเรื่องนี้

อย่างไรก็ตาม การเขียนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หัวข้อต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ ต้องสัมพันธ์กับงานวิจัย ผู้วิจัยควรเขียนในแนวการวิเคราะห์สังเคราะห์ โดยในการเขียนต้องมีการ อ้างอิงแหล่งที่มาและเขียนการอ้างอิงที่ถูกต้องตามหลักการเขียนการอ้างอิง และควรใช้ภาษาที่ เข้าใจง่าย ๆ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย เป็นส่วนที่แสดงรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินการวิจัย ตามหัวข้อต่อไปนี้

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ แหล่งข้อมูล เป็นส่วนแสดงรายละเอียดว่าประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึงใครบ้าง ขอบเขตถึงไหน หากมีการใช้กลุ่มตัวอย่างต้อง แสดงว่าได้กลุ่มตัวอย่างมาโดยการสุ่มแบบใด และมีจำนวนหน่วยตัวอย่างเท่าไร และต้องพิจารณาว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้สามารถให้ข้อมูลตามตัวแปรหรือวัตถุประสงค์ที่สนใจศึกษาครบ ทั้งหมดหรือยัง

2) เครื่องมือในการวิจัย เป็นส่วนแสดงรายละเอียดว่ามีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย กี่ชนิด แต่ละชนิดมีลักษณะเป็นอย่างไร มีวิธีการดำเนินการสร้างอย่างไร มีการหาคุณภาพและ ได้ผลเป็นอย่างไร อย่างไรก็ตาม เครื่องมือในการวิจัยผู้วิจัยอาจใช้วิธียืมจากงานวิจัยอื่นที่มีการสร้าง และมีคุณภาพมาใช้ในการวิจัยได้โดยอาจมีการหาคุณภาพซ้ำอีกครั้งก่อนนำไปรวบรวมข้อมูลจริง ต่อไป

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นส่วนแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลว่าผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละขั้นตอนอย่างไร ในแต่ละขั้นตอนใช้เครื่องมือชุดไหนในการเก็บรวบรวมข้อมูล และใครเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งการรวบรวมข้อมูลต้องครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาทั้งหมดด้วย

4) การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ เป็นส่วนแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับ การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดในการทำวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยอาจแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้เป็น 2 ส่วน คือ

(ก) การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ และ

(ข) การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลการวิจัย อย่างไรก็ตาม งานวิจัยบางเรื่องอาจมีเกณฑ์ในการแปลผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยสามารถเขียนต่อท้ายจากหัวข้อการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ได้เลย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทที่ 4 จะเป็นการแสดงรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะเขียนตามลำดับ วัตถุประสงค์ในการวิจัย ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล อาจนำเสนอในรูปข้อความ ข้อความกึ่งตาราง หรือตาราง หรือรูปภาพก็ได้ตามความเหมาะสม อย่างไรก็ตามในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะต้องนำเสนอผลการวิเคราะห์ไปตามความจริง การแปลผลควรแปลผล เฉพาะประเด็นสำคัญ ไม่เขียนวกวนซ้ำซ้อน ต้องระมัดระวังการคัดลอกตัวเลขและการแปลความ และที่สำคัญห้ามนำความคิดเห็นของผู้วิจัยเข้าไปอธิบายประกอบ บางครั้งในการวิเคราะห์ข้อมูลอาจมีอักษรย่อและสัญลักษณ์จำนวนมาก ผู้วิจัยอาจนำเสน่อักษรย่อและสัญลักษณ์ก่อนที่จะนำเข้าสู่การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลก็ได้

บทที่ 5 บทสรุป

บทสรุป เป็นส่วนแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับบทสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะซึ่งเป็นบทสุดท้ายในส่วนของเนื้อความ รายละเอียดของบทนี้ประกอบด้วย

1) สรุปผลการวิจัย เป็นส่วนแสดงบทสรุปความสำคัญจากงานวิจัย โดยส่วนใหญ่จะแสดงวัตถุประสงค์งานวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิจัยที่ค้นพบ ในหัวข้อนี้จะเป็น การเขียนด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่นำเสนอตัวเลขทางสถิติที่ซับซ้อน โดยถือว่าเป็นสรุปสาระสำคัญของการทำวิจัยเรื่องนั้นจริงๆ

2) อภิปรายผล เป็นส่วนแสดงการให้เหตุผลว่าทำไมงานวิจัยจึงได้ผลเช่นนั้น ข้อค้นพบเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่ ในการอภิปราย ผู้วิจัยควรอภิปรายผลการวิจัยโดย อาศัยแนวคิด ทฤษฎีและผลการวิจัยต่าง ๆ ที่ได้สรุปไว้ในบทที่ 2 ว่าผลการวิจัยมีความเหมือน ความต่างจากงานวิจัย หรือจากแนวคิด ทฤษฎีของผู้อื่นที่ได้สรุปไว้ในบทที่ 2 อย่างไร ในการอภิปรายผลผู้วิจัยสามารถใช้ความคิดเห็นส่วนตัวประกอบได้

3) ข้อเสนอแนะ เป็นส่วนของการนำเสนอความคิดเห็นของผู้วิจัยให้ผู้อ่านทราบ ว่าเมื่อนำงานวิจัยเรื่องนี้ไปใช้ผู้วิจัยจะมีข้อเสนอแนะอะไรบ้าง และหากจะวิจัยในครั้งต่อไปผู้วิจัย จะเสนอแนะมุมให้นักวิจัยคนอื่นอย่างไร โดยทั่วไปหัวข้อของข้อเสนอแนะจะแบ่งเป็น 2 หัวข้อ คือ

(ก) ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้และ

(ข) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3. ส่วนประกอบตอนท้าย

ส่วนประกอบตอนท้าย เป็นส่วนอ้างอิงและสนับสนุนเพื่อให้งานวิจัยเรื่องนี้ ได้รับความน่าเชื่อถือ มีรายละเอียดตามหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1) บรรณานุกรม /เอกสารอ้างอิง เป็นส่วนแสดงรายชื่อสิ่งพิมพ์สื่อต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงในงานวิจัยทั้งหมด การเขียนควรแยกรายชื่อหนังสือเป็นกลุ่ม ภาษาไทยและตามด้วยรายชื่อหนังสือภาษาอังกฤษ

2) ภาคผนวก เป็นส่วนที่ได้รวบรวมหลักฐานต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อ่านได้ใช้ประโยชน์ หากต้องการรายละเอียดเพิ่มเติมจากส่วนเนื้อความ ตัวอย่างของเอกสารหลักฐานที่ผู้วิจัยมักจะ แสดงไว้ในภาคผนวก คือ หนังสือราชการที่ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ช่วย ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผลการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ แสดงข้อมูลดิบที่มีจำนวนไม่มากนัก สูตรและวิธีการคำนวณ เป็นต้น

5. บทสรุป

การเขียนรายงานการวิจัยนั้นแตกต่างจากการเขียนเรียงความ หรือบทความเพื่อแสดงความคิดเห็น แต่การเขียนรายงานการวิจัยนั้นจะต้องเป็นไปตามระเบียบปฏิบัติของการวิจัย เป็นการเตรียมการ และเผยแพร่ผลงานวิจัย เพื่อให้ผู้สนใจอื่น ๆ ศึกษาหรือทำซ้ำได้

การเขียนวิจัยจะต้องเขียนตามรูปแบบ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ถูกต้อง และ รวบรวมอย่างมีระบบ ดังนั้นการเขียนรายงานวิจัยจึงควรเขียนบรรยายตามข้อเท็จจริง ตามที่ได้ศึกษามา โดยการใช้ภาษาง่าย ๆ และตรงไปตรงมา มีการลำดับ เหตุการณ์ และกระบวนการอย่างชัดเจน ข้อความนั้นๆจะต้องสามารถทำให้ผู้อ่าน เห็นภาพได้อย่างชัดเจน การเขียนรายงานวิจัยนั้น เป็นการเขียนอย่างมีแบบแผนที่เป็นสากลนิยม ซึ่งผู้เขียนจะต้องใช้เวลาศึกษาให้เข้าใจเป็นอย่างดี และทำได้ถูกต้อง มีรายละเอียดปลีกย่อยที่เป็นกฎเกณฑ์ของการทำวิจัย เช่น การกำหนดบท การย่อหน้า การเว้นขอบ การเขียนตาราง การอ้างอิง การเขียนเชิงอรรถ และการใช้การอ้างอิงอย่างมีเหตุผล และเป็นระบบมีการวิจารณ์ วิเคราะห์ และเสนอแนะ และ นำเสนอผลการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะต้องพิจารณาว่าจะเขียนรายงาน และนำเสนอผลในรูปแบบใด